

Miejsce  
na naklejkę  
z kodem



Dysleksja

# PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

ARKUSZ I

Czas pracy 120 minut

ARKUSZ I  
STYCZEŃ  
ROK 2005

## Instrukcja dla zdającego

1. Proszę sprawdzić czy arkusz zawiera 13 stron. Ewentualny brak należy zgłosić przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Proszę uważnie czytać wszystkie polecenia.
3. Odpowiedzi należy zapisać czytelnie w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Proszę pisać tylko w kolorze czarnym; nie pisać ołówkiem.
5. Nie wolno używać korektora.
6. Błędne zapisy trzeba wyraźnie przekreślić.
7. Wszelkie notatki należy sporządzać tylko w brudnopisie, którego zawartość nie będzie oceniana.
8. Obok każdego zadania podana jest maksymalna liczba punktów, którą można uzyskać za jego poprawne rozwiązanie.
9. Do ostatniej kartki arkusza dołączona jest **karta odpowiedzi**, którą **wypełnia egzaminator**.

*Życzymy powodzenia!*

Za rozwiązanie  
wszystkich zadań  
można otrzymać  
**80 punktów**

(Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**PESEL ZDAJĄCEGO**

**Zadanie 1. (0-1 pkt.)**

Obywatelstwo to

- A. obywatelski obowiązek pracy w państwie.
- B. stosunek prawny łączący jednostkę z państwem.
- C. stosunek określający przynależność narodową.
- D. prawo przebywania w dowolnym państwie.

**Zadanie 2. (0-1 pkt.)**

Idea państwa narodowego narodziła się w

- A. XXI wieku.
- B. XVII wieku.
- C. XIX wieku.
- D. XX wieku.

**Zadanie 3. (0-1 pkt.)**

Kadencja Sejmu w Polsce trwa:

- A. 6 lat.
- B. 5 lat.
- C. 4 lata.
- D. 7 lat.

**Zadanie 4. (0-1 pkt.)**

Wskaż komunistycznego dyktatora, który sprawuje nieprzerwanie władzę mimo rozpadu światowego bloku komunistycznego:

- A. Józef Stalin,
- B. Bolesław Bierut,
- C. Mao Tse-Tung,
- D. Fidel Castro.

**Zadanie 5. (0-1 pkt.)**

Pierwszym premierem po upadku komunizmu w 1989 roku w Polsce był

- A. Wojciech Jaruzelski.
- B. Aleksandr Kwaśniewski.
- C. Lech Wałęsa.
- D. Tadeusz Mazowiecki.

**Zadanie 6. (0-1 pkt.)**

Wskaż tytuł – spośród podanych – tygodnika, który w 2003/4 roku miał największą liczbę czytelników Polsce.

- A. *Newsweek*.
- B. *Wprost*.
- C. *Agora*.
- D. *Przekrój*.

**Zadanie 7. (0-3 pkt.)**

Do podanych w tabeli zadań wpisz skrótów programów pomocowych dla Polski, finansowanych ze środków Unii Europejskiej: **ISPA, SAPARD, PHARE**

Zadania	Program
A. Wspieranie tworzenia gospodarki rynkowej, pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw, rozwoju infrastruktury, finansowanie rozwoju administracji i instytucji do funkcjonowania w Unii.	
B. Wspieranie inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska oraz infrastruktury transportowej.	
C. Pomoc w modernizacji polskiego rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.	

**Zadanie 8. (0-4 pkt.)**

Wyjaśnij znaczenie pojęcia **urbanizacja**. Podaj trzy przykłady zjawisk związanych z procesem urbanizacji we współczesnym świecie.

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

.....

Przykłady:

1. ....
2. ....
3. ....

**Zadanie 9. (0-3 pkt.)**

Poniżej wymieniono alfabetycznie siedem państw europejskich, wskaż nazwy trzech, które są republikami:

**Belgia, Czechy, Hiszpania, Luksemburg, Niemcy, Rosja, Wielka Brytania**

Nazwy trzech państw:

.....

**Zadanie 10. (0-1 pkt.)**

Na mocy Art. 1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku władza zwierzchnia należy do

- A. Rządu Rzeczypospolitej.
- B. Społeczeństwa.
- C. Narodu.
- D. Sejmu i Senatu.

**Zadanie 11. (0-16 pkt.)**

Przeczytaj fragment „Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej” i wykonaj podane poniżej polecenia **od A do G.**

**Rozdział I  
Rzeczpospolita**

**Art. 10.**

1. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej.
2. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.

**Art. 11.**

1. Rzeczpospolita zapewnia wolność tworzenia i działania partii politycznych. Partie polityczne zrzeczają się na zasadach dobrowolności i równości obywateli polskich w celu wpływania metodami demokratycznymi na kształtowanie polityki państwa. [...]

**Art. 12.**

Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych [...]

**Art. 13.**

Zakazane jest istnienie partii politycznych i innych organizacji odwołujących się w swoich programach do totalitarnych metod i praktyk działania nazizmu, faszyzmu, komunizmu, a także tych, których program lub działalność zakłada lub dopuszcza nienawiść rasową i narodowościową, stosowanie przemocy w celu zdobycia władzy lub wpływu na politykę państwa albo przewiduje utajnienie struktur lub członkostwa. [...]

**Art. 15.**

1. Ustrój terytorialny Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia decentralizację władzy publicznej.
2. Zasadniczy podział terytorialny państwa uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze lub kulturalne i zapewniający jednostkom terytorialnym zdolności wykonywania zadań publicznych określa ustawa.

**A. (0-1 pkt.)**

Podaj nazwę demokratycznej zasady, której odzwierciedleniem jest podział władz Rzeczypospolitej.

.....

.....

.....

.....

**B. (0-3 pkt.)**

Wymień instytucje władzy państwowej stojące na czele określonych władz Rzeczypospolitej.

1. ....
2. ....
3. ....

**C. (0-2 pkt.)**

Podaj dwa warunki jakie musi spełnić partia przyjmując kandydata-obywatela w swoje szeregi.

1. ....
2. ....

**D. (0-1 pkt.)**

Wyjaśnij czy istnienie związków zawodowych jest legalne.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**E. (0-6 pkt.)**

Sprecyzuj przynajmniej sześć przypadków, które ograniczają wolność tworzenia i działania partii w Polsce.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

**F. (0-1 pkt.)**

Wyjaśnij pojęcie decentralizacji władzy publicznej w Polsce.

.....

.....

.....

.....

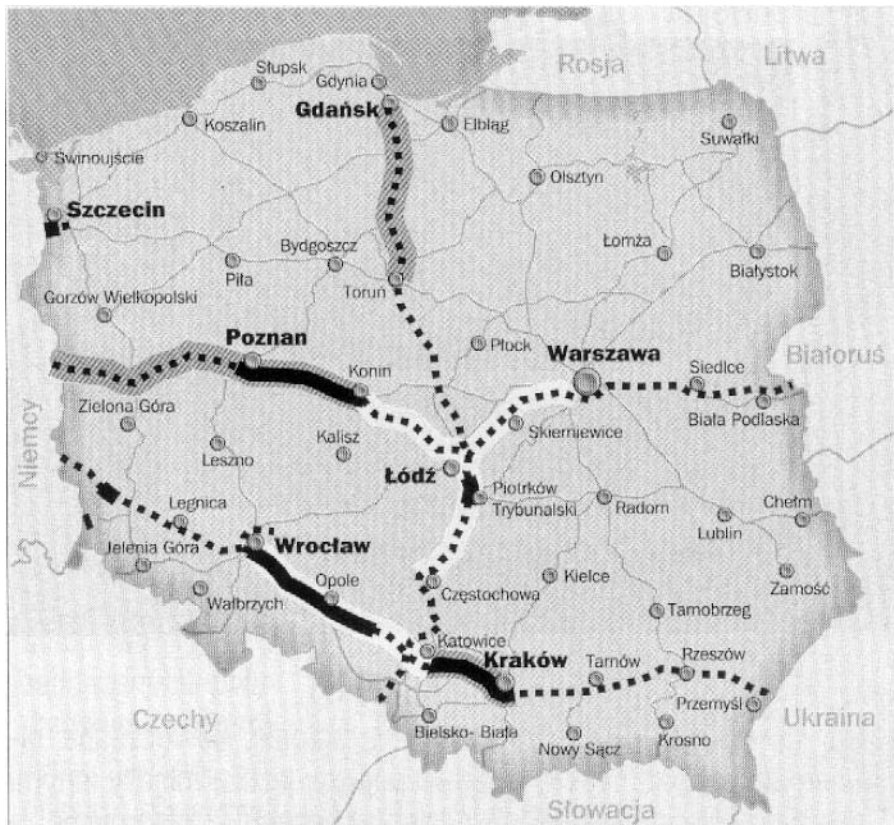
**G. (0-2 pkt.)**

Podaj dwa warunki, które musi spełniać ustawa określająca podział terytorialny.

1. ....
2. ....

**Zadanie 12. (0-10 pkt.)**

Zapoznaj się z poniższym źródłem informacji i wykonaj polecenia **od A do D**.



[w:] Głos Wielkopolski, Bezpłatny dodatek, Europa w 25 odsłonach, 2004, s. 63

**A. (0-3 pkt.)**

Podaj nazwy trzech państw, sąsiadów Polski, które wraz z naszym krajem przystąpiły do Unii Europejskiej.

1. ....
2. ....
3. ....

**B. (0-3 pkt.)**

Wymień nazwy trzech państw, sąsiadów Polski, które nie należą do Unii Europejskiej.

1. ....
2. ....
3. ....

**C. (0-3 pkt.)**

Wyjaśnij, podając trzy argumenty, w jaki sposób rozbudowywana sieć autostrad może się przyczynić do integracji Polski z Europą.

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

**D. (0-1 pkt.)**

Sformułuj wniosek dotyczący rozwoju polskiej gospodarki w powiązaniu z realizowanym planem rozbudowy autostrad.

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

**Zadanie 13. (0-5 pkt.)**

Uzupełnij poniższy tekst.

Prezydent Rosji ..... po zamachu terrorystycznym w ..... 1 września 2004 roku, zapowiedział wzmocnienie władzy w państwie. Może to oznaczać ograniczenie lub zahamowanie ..... reform w Rosji. Do zorganizowania zamachu przyznał się przywódca czecheńskich terrorystów ....., który akt terroru uzasadnił walką o niepodległość ..... Zamach został potępiony przez międzynarodową opinię publiczną, głównie za to, że jego ofiarami były ....., a obiektem ....., w której doszło do masakry.

**Zadanie 14. (0-2 pkt.)**

Na podstawie poniższego źródła wykonaj polecenia **od A do B**.



Wprost, 19 września 2004, nr 38, s.23.

**A.** Wyjaśnij, dlaczego ponad 50% Polaków ocenia źle lub nie ma własnego zdania w ocenie ludzi bogatych w Polsce.

.....

.....

.....

.....

**B.** Uzasadnij, który z czynników powinien decydować w dochodzeniu do bogactwa w społeczeństwie obywatelskim.

.....

.....

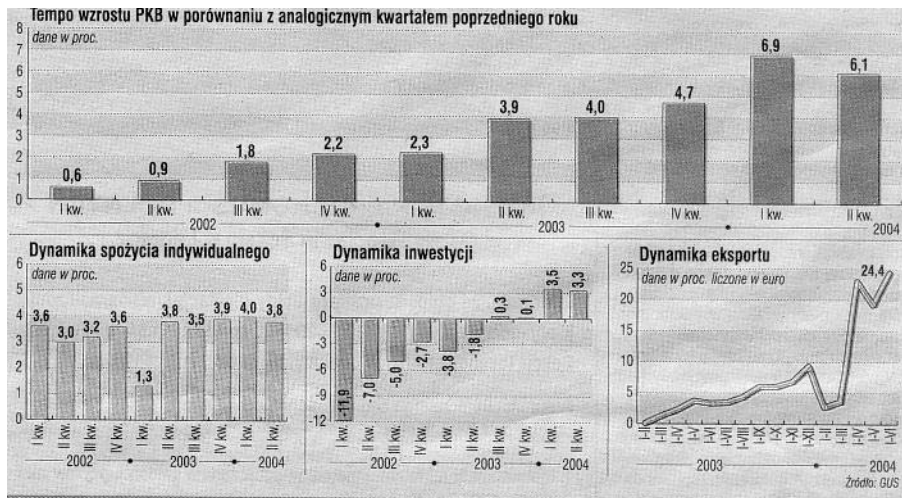
.....

.....



**Zadanie 15. (0-15 pkt.)**

Na podstawie poniższego źródła rozwiąż polecenia **od A do H.**



Gazeta Wyborcza, 9 września 2004, nr 213, s 76.

**A. (0-1 pkt.)**

Oceń dynamikę wzrostu gospodarczego po analizie PKB w latach 2003 i 2004.

.....

.....

.....

.....

**B. (0-1 pkt.)**

Podaj okres, w którym nastąpił dynamiczny rozwój eksportu w Polsce.

.....

.....

.....

.....

**C. (0-2 pkt.)**

Uzasadnij, że wzrost współczynnika inwestycji może oznaczać zmniejszenie bezrobocia w Polsce.

.....

.....

.....

.....

**D. (0-4 pkt.)**

Wyprowadź cztery wnioski dotyczące stanu gospodarki w Polsce na podstawie przedstawionych informacji.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

**E. (0-4 pkt.)**

Uporządkuj hierarchicznie cztery współczynniki, których wzrost najtrafniej charakteryzuje stan gospodarczy kraju.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

**F. (0-1 pkt.)**

Wskaż, w jakim okresie nastąpił gwałtowny spadek spożycia indywidualnego w Polsce.

.....

**G. (0-1 pkt.)**

Podaj o ile procent wzrósł PKB w I kwartale 2004 w stosunku do I kwartału 2002 roku.

.....

**H. (0-1 pkt.)**

Zdefiniuj pojęcie PKB.

.....  
.....  
.....  
.....



